

Mária ako druhá Eva?

Lebo nemáme veľkňaza, ktorý by nemohol súcitiť s našimi slabosťami,

ale pokúšaného vo všetkom, podobne nám, bez hriechu

Židom 4:15

Lebo pretože skrze človeka smrť, skrze človeka i zmŕtvychvstanie mŕtvych

1. Korinským 15:21

Tak je aj napísané: Prvý človek, Adam, stal sa živou dušou,

posledný Adam oživujúcim duchom...

Prvý človek zo zeme zemský, z hlíny, druhý človek - Pán z neba.

Aký bol ten zemský, takí aj všetci zemskí,

a aký ten nebeský, takí aj všetci nebeskí.

A ako sme niesli obraz zemského, tak ponesieme aj obraz nebeského.

1. Korinským 15:45-49

Úvod

Do redakcie sme dostali ohlasy od dvoch čitateľov na článok „Dve hrdličky verzus jedna dogma“ uverejnený v predchádzajúcom čísle. Obaja pisatelia nám vytýkajú, že píšeme proti katolíckej doktríne o bezhriešnosti Márie, a jej bezhriešnosť obhajujú.

Pri odpovediach týmto čitateľom som si uvedomil ďalšie súvislosti, o ktorých si myslím, že by mohli zaujímať aj ostatných čitateľov, pretože otázka údajnej bezhriešnosti Márie sa priamo dotýka jadra samotného evanjelia spasenia z viery, je priamo prepojená s ospravedlnením skrze vieru samotnú.

Jeden z pisateľov nám záverom listu poprial, aby sme mohli spoznať tajomstvo bezhriešnosti panny Márie. Prečo musíme ako kresťania takéto prianie odmietnuť, prečo neveríme, že takéto tajomstvo existuje, a prečo odmietame katolícke učenie o bezhriešnosti Márie? Pretože likviduje evanjelium milosti a nahrádza ho falošným evanjeliom, ktoré nemá moc spasiť dušu hriešnika – a týmto sa zaoberá tento článok.

Druhá Eva – bezhriešna Mária?

Katolícka dogmatika učí o Márii, že bola bezhriešna. Citujem: „Ona bola prvá a jedinečným spôsobom požehnaná víťazstvom nad hriechom, ktoré vydobyl Kristus: bola uchránená od akejkoľvek poškrvny prvotného hriechu²⁹² a počas celého svojho pozemského života sa s pomocou osobitnej Božej milosti nedopustila nijakého hriechu

²⁹³

“ (KKC

A

, odsek 411). Katolícka vierouka vzťahuje na Máriu Kristovo vykupiteľské a očisťujúce dielo retrospektívnym spôsobom tak jedinečne ako na žiadneho iného človeka: „V priebehu storočí si Cirkev uvedomila, že Mária, plná Božej milosti, už bola vykúpená od svojho počatia. Toto vyznáva dogma o Nepoškrvnenom Počatí, vyhlásená v roku 1854 od Pápeža Pia IX: „Blahoslavená Panna Mária bola už od prvého okamihu svojho počatia milosťou a osobitným zaľúbením Všemohúceho Boha vzhľadom na zásluhy Ježiša Krista, Vykupiteľa ľudského pokolenia, ochránená ako nedotknutá od akejkoľvek poškrvny prvotného hriechu.“ (KKC, odsek 491). Katechizmus tvrdí (odsek 492), že „Mária bola vykúpená vznešenejším spôsobom“ a že bola „celá Svätá“ a „oslobodená od akejkoľvek škrvny hriechu, sľaby nové stvorenie, dielo Ducha Svätého“ (odsek 493). Inými slovami, Mária nielenže údajne nespáchala žiaden hriech počas svojho života, ale neniesla ani vinu a porušenosť hriechom zdedenú po Adamovi.

Katolícka vierouka toto učenie o bezhriešnosti Márie zavádza kvôli tomu, aby bolo možné Márii pripísať sprostredkujúci podiel na vykupiteľskom diele Spasiteľa Ježiša Krista: „poslušnosťou sa stala príčinou spasenia pre seba samu a pre celé ľudské pokolenie“ – z tohto dôvodu je nazývaná „Matkou žijúcich“ (KKC, odsek 494) a je o nej vyrieknuté: „Skrze Evu smrť, skrze Máriu život“ (odsek 494), „Ona je skutočne aj Matkou údov (Kristových), pretože s láskou spolupracovala na zrodení veriacich v Cirkvi“ (odsek 963) a „Na Spasiteľovom diele spolupracovala celkom mimoriadnym spôsobom, ... , aby tak obnovila nadprirodzený život duší. Práve preto je v poriadku milosti našou Matkou“ (odsek 968).

To sú veľmi silné heretické a rúhavé tvrdenia, lebo jedinou príčinou spasenia je večný, všemocný, nestvorený Boh. Mária, akokoľvek zbožná a vo viere poslušná, ale predsa len stvorená žena, k tejto príčine nijako neprispieva. Boh, pretože je milostivý a vševediaci, sa ešte pred založením sveta rozhodol, že po páde človeka spasí hriešnikov. Ešte pred založením sveta pripravil Spasiteľa, Krista (Zjavenie 13:8). Jedinou príčinou spásy je Boh (Žalmy 3:9; Jonáš 2:10).

Pán Ježiš, pretože je Spasiteľ, prišiel dať tým, ktorí boli mŕtvi vo svojich hriechoch a vo svojich previneniach (Efezským 2), život. Prišiel im dať vzkriesenie z mŕtvych, nový život, život v hojnosti, ktorý siaha až do večnosti: „Ježiš jej povedal: Ja som vzkriesenie i život; ten, kto verí vo mňa, aj keby zomrel, žiť bude“ (Ján 11:25), „Ja som chlieb života“ (Ján 6:35, 6:48), „Ja som prišiel nato, aby mali život a aby mali hojnosť“ (Ján 10:10). Tým, že katolícka dogmatika dáva Márii titul „Matka žijúcich“, snaží sa jej pripísať to, že ona je zdrojom toho života, ktorý pramení zo spásy. To, čo Božie slovo pripisuje len a len (exkluzívne, výlučne) Kristovi, pripisuje katolícka vierouka aj Márii. To je heréza a rúhanie.

Takto začína vznikať v katolíckej vierouke zvláštne prepojenie medzi Máriou a Evou. O Eve síce môžeme povedať, že je matkou všetkých živých (v zmysle všetkých narodených zemských ľudí), pretože každý jeden človek, ktorý kedy žil na tejto planéte, má Evu vo svojom rodokmeni. V tomto zmysle je Eva matkou všetkých živých (1. Mojžišova 3:20). V takomto zmysle ale Mária nie je matkou všetkých živých, pretože nie všetci sa narodili z jej rodovej línie. Lenže takto to v tej dogme („Matka žijúcich“) ani nie je myslené. Keď je titulovaná ako „Matka žijúcich“, je v tom zahrnuté prepojenie na spasenie.

Toto je odkryté naplno v ďalšej dogme, v ktorej sa tvrdí, že Mária je druhá Eva v tom zmysle, že keď Eva mala podiel na páde človeka do hriechu (čo nakoniec priviedlo všetkých ľudí pod kliatbu, odsúdenie a smrť), tak Mária, keďže „sa stala príčinou spásy pre celé ľudské pokolenie“ (KKC, odsek 494), odčinila to, čo spáchala Eva (v zmysle: skrze Evu smrť), a to tým, že sprostredkovala ľudskej rase život prameniáci zo spásy (skrze Máriu život): „Skrze Evu smrť, skrze Máriu život“ (KKC, odsek 494). Toto je priama analógia k biblickému učeniu, že Adam je prvý Človek – prvý Adam, a Kristus je druhý a posledný Človek – druhý Adam (1. Korinským 15).

Táto vec je taká zásadná pre evanjelium, že sa na ňu musíme pozrieť podrobnejšie. Potrebujeme do hĺbky porozumieť tomu, čo to znamená, že Adam je prvý Človek (prvý Adam) a Kristus je posledný či druhý Človek (druhý Adam). Potom už bude ľahké rozsúdiť, či Mária je druhá Eva a či skrze Máriu je život.

Prvý Človek (Adam) – druhý Človek (Kristus)

Božie slovo jasne učí (Rímskym 5; 1. Korinským 15), že Adam je človek vo veľmi zvláštnom zmysle slova – on je prvý Človek (prvý Adam), a Ježiš Kristus je človek tiež vo veľmi zvláštnom zmysle slova – on je posledný Človek, posledný Adam. Kristus je druhý taký zvláštny Adam, akým bol prvý Adam. V čom spočíva ich zvláštnosť? Spočíva v dvoch veciach, a to takých zásadných, že je na nich vystavané dielo spásy, stojí na nich evanjelium.

Aj jeden aj druhý majú zvláštny, jedinečný pôvod. Adamov otec je Boh Otec, pretože Adama stvoril na svoj obraz z prachu zeme a vdýchol mu život (1. Mojžišova 2:7). Adam nemá telesného (zemského) otca. Adamov pôvod je nadprirodzený, nenarodil sa z tela. Podobne ani Pán Ježiš nemá telesného (zemského), biologického otca. Ježišov pôvod je nadprirodzený, bol počatý z Ducha. Adam bol až do svojho pádu bezhriešny, lebo bol stvorený ako bezhriešny. Pán Ježiš bol počatý a narodil sa bez hriechu – o tom dávajú svedectvo písma Nového zákona a aj starozákonné proroctvá. Tieto veci neplatia o žiadnom inom človeku na Zemi. Platia len o dvoch ľuďoch, o dvoch výnimočných Adamoch, o dvoch jedinečných Človekoch s veľkým „Č“. Výnimoční sú tým, že sa narodili bez hriechu a že vykonali niečo, čo sa prenáša a má dopad na „všetkých ľudí“ a na „mnohých ľudí“ (Rímskym 3:23, 5:12-15; 1. Korinským 15).

Princíp reprezentácie a princíp započítania

Adam je zemský človek „z hlíny“. Kvôli tomu sú aj všetci jeho potomkovia, všetci ľudia na tejto planéte, „zemským človekom“ (1. Korinským 15). Keď Adam prestúpil Božie prikázanie a svojou neposlušnosťou zhrešil a na seba priviedol Božiu kľatbu a Boží trest (odsúdenie), tak nezhrešil len on, ale zhrešili aj všetci jeho potomkovia, ktorí sa kedy mali narodiť v jeho rodovej línii. Na tento svet sa všetci ľudia rodia už ako hriešni a sú hriešni už od lona svojej matky, lebo im je Adam otcom. Adamova vina je Bohom započítaná každému jeho potomkovi. Toto je princíp reprezentácie a princíp započítania, ako ho vyučuje Božie slovo: „Preto ako skrze jedného človeka vošiel hriech do sveta a skrze hriech smrť, a tak prešla smrť na všetkých ľudí, pretože všetci zhrešili“ (Rímskym 5:12, pozrite aj 5:16-19), „A tak teda ako jedným pádom odsudzujúci výrok na všetkých ľudí na odsúdenie,“ (Rímskym 5:18). Adamova vina je započítaná všetkým ľuďom bez rozdielu, pretože všetci zemskí ľudia bez rozdielu sú jeho potomkovia.

Keby Adam nemal také výnimočné postavenie, že v tej skúške v rajskej záhrade reprezentoval všetkých ľudí, všetkých svojich potomkov (ktorí sa ešte len mali narodiť), potom by ani nemohlo existovať evanjelium spásy a vykúpenia, pretože by nemohol existovať druhý a posledný Adam (Človek), Kristus, ktorý je rovnako výnimočný vo svojom postavení. Jeho výnimočnosť je totiž v tom, že môže reprezentovať všetkých svojich potomkov – všetky deti Božie, ktoré sa stávajú deťmi Božími skrze vieru v Krista (Rímskym kapitola 5:8 a 19; 1. Korinským kapitola 15). Len títo dvaja Adamovia majú také postavenie, že konajú za mnohých, že svojím konaním reprezentujú všetkých svojich potomkov. Pretože podľa Písma iba oni dvaja, jediní, sa narodili bez hriechu a majú jedinečný pôvod od Boha. Skrze Adama smrť, skrze Ježiša Krista vzkriesenie z mŕtvych a život. Ako sme všetci niesli obraz toho zemského (boli sme ako on), tak spasení ponosú obraz toho nebeského (budú ako on). (Pozri tiež článok: Bez Adama niet Krista, *Solas* číslo 21, zima 2013, str. 13-17 – poznámka redakcie.)

Slová prvý a posledný a prvý a druhý už vylučujú to, že by takou bezhriešnou od svojho počatia mohla byť aj Mária, lebo by potom bola tretí Človek, ale Písmo nehovorí o troch, ale iba o dvoch a uvádza ich menovite – a sú nimi: Adam a Kristus, a nie niekto iný, a teda ani Mária nie.

O týchto dvoch výnimočných Adamoch (Človekoch) platí nielen princíp reprezentácie, ale aj princíp započítania. Adam zhrešil, a Boh jeho vinu započítal nielen jemu, ale aj všetkým jeho potomkom (Rímskym 3:23). Toto je opäť kľúčové pre evanjelium.

Kristus je zmierením za hriechy celého sveta (1. Ján 2:2; 2. Korinským 5:19). Jeho obeť bola prinesená raz a navždy, a je dostatočná na to, aby pokryla hriechy celého sveta. Ak by všetci

Ľudia na svete uverili, všetci by boli spasení, pretože donesená Kristova obeť je dostatočná na spasenie. Účinná je však len pre tých, ktorí uveria evanjeliu. To je podstata princípu reprezentácie a započítania, o ktorom vyučuje Božie slovo. K pochopeniu tohto princípu je kľúčovým textom pasáž Rímskym 5:12-19.

Všetci zemskí ľudia zhrešili v Adamovi, pretože sa narodili „v Adamovi“. Adam (prvý Človek) ich reprezentoval, preto Adamov hriech je započítaný všetkým zemským ľudom.

Kristus je posledný Adam. Všetci, ktorí sú „v Kristovi“, majú ospravedlnenie a večný život. Pretože sa narodili z Boha (nie z Adama), reprezentuje ich už Kristus (nie Adam). V Kristovi sú všetci tí, ktorí uverili evanjeliu a majú Ducha Kristovho (Rímskym 8:9). Platí o nich, že ich hriechy boli započítané (pripočítané) Kristovi a Kristova spravodlivosť bola započítaná im – oboje započítanie je skrze vieru v evanjelium. To je podstata ospravedlnenia. Pri ospravedlnení Boh počíta uverivším Kristovu vlastnú spravodlivosť, ktorá je dokonalá. Ospravedlnenie z viery je neoddeliteľná a kľúčová skutočnosť evanjelia milosti. Je Bohom postavené na tomto princípe započítania a princípe reprezentácie týmito dvoma výnimočnými Adamami.

Vo svetle týchto výpovedí Písma sa pozrime na katolícku doktrínu o Márii ako o údajnej druhej Eve. Aby Mária mohla byť druhá Eva, musel by Boží princíp reprezentácie a započítania platiť nielen o Adamoch, ale aj o „Evách“. Eva mala jedinečný pôvod, lebo nemala zemských (telesných) rodičov – jej pôvod je nadprirodzený, bola vzatá z Adama (1. Mojžišova 2:22). To by znamenalo, že rovnako tak by musel byť jedinečný aj pôvod druhej Evy, Márie. Dobré však vieme, že Mária mala ako mamu, tak aj otca, teda obaja jej rodičia boli zemskí. Mária sa preto nekvalifikuje ani ako „druhá Eva“, a ani ako „Matka žijúcich“, pretože princíp reprezentácie a pripočítania nefunguje po ženskej, ale po mužskej línii (nie po mame, ale po otcovi).

Musíme si uvedomiť, aké závažné dôsledky by to malo, keby sme opustili učenie Písma o tom, že princíp reprezentácie a pripočítania funguje len po mužskej línii. Ak by fungoval aj po ženskej línii, potom by vina z prehrešenia sa v rajskej záhrade bola počítaná aj Ježišovi ako dieťaťu Márie a Pán Ježiš by nebol bezhriešny a nemohol by byť Spasiteľom hriešnikov.

Kristus bez hriechu – a aj Mária bez hriechu?

Písmo priamo a explicitne (výslovne) učí o Kristovi, že bol bezhriešny: „Lebo nemáme veľkňaza, ktorý by nemohol súcítiť s našimi slabosťami, ale pokúšaného vo všetkom, podobne nám, bez hriechu“ (Židom 4:15). Pán Ježiš je večný Boží Syn. Jeho bytie aj božská podstata je odvodená od Boha Otca, avšak nie tak, že by jeho bytie malo nejaký počiatok v čase. Jeho bytie a božstvo sú odvodené od Otca ešte vo večnosti, preto je Boží Syn rovnako večný ako Otec. Keď sa Pán Ježiš narodil ako človek v tele, z panny menom Mária, pribral k svojej dokonalej božskej prirodzenosti aj plnosť ľudskej prirodzenosti.

Spasiteľ sa musel narodiť v tele, pretože keď sa hriech stal v tele, musel byť aj potrestaný v tele (Rímskym 8:3). Aby Pán Ježiš vykúpil hriešnikov, musel priniesť svoju obeť za hriech v tele ako zemský človek. Musel byť sám bez hriechu, aby mohol zomrieť zástupne za hriechy iných. Keby mal svoj vlastný hriech, nemohol by zomrieť zástupne za iných, zomrel by len ako hriešny človek, teda sám za svoj hriech.

Pán Ježiš sa musel narodiť v tele pod Mojžišov zákon, aby nás mohol vykúpiť spod Mojžišovho zákona, nielen spod moci hriechu a trestno-právnych dôsledkov hriechu: „Duša, ktorá hreší, zomrie“ (Ezechiel 18:4 a 20), „odplata za hriech je smrť“ (Rímskym 6:23). Musel byť sám bez hriechu, aby dokonalou poslušnosťou naplnil Mojžišov zákon a stal sa spravodlivým zo zákona. Preto môže platiť, že „koniec zákona je Kristus“ (Rímskym 10:4), a zároveň môže platiť, že táto Kristova spravodlivosť je počítaná veriacim: „Lebo koniec zákona je Kristus na spravodlivosť každému veriacemu“ (Rímskym 10:4). Kristus musel byť (a aj bol) bez hriechu, inak by nemohol zomrieť zástupne a vziať na seba celú požiadavku zákona, podľa ktorej: odplatou za hriech je smrť. Niesol naše hriechy, za ktoré aj zomrel potupnou smrťou na kríži. Aby mohol niesť naše hriechy, nemohol mať ani jeden svoj. A netýka sa to len hriechov, ktoré by spáchal pod zákonom ako hriešne skutky. Nemohol niesť ani Adamovu vinu a porušenie hriechom zdedené po Adamovi. Keby niesol čo i len Adamovu vinu, nemohol zomrieť zástupne za iných hriešnikov.

Písmo teda jasne učí o Kristovej bezhriešnosti: Kristus bol bez adamovskej viny, bez porušenia hriechom a bez vlastných hriechov. A Písmo jasne učí, že Kristova bezhriešnosť je absolútne nevyhnutná k tomu, aby mohol byť Spasiteľom a vykonať dielo vykúpenia.

Ak chce katolícka dogmatika spraviť z Márie spoluvykupiteľku a spoluspasiteľku (KKC), alebo jej akýmkoľvek spôsobom pripísať spoluprácu či podiel na spásе a vykúpení, musí siahnuť po učení o bezhriešnosti Márie. Mária musí byť bezhriešnou nielen takým spôsobom, že sama nezhrešila, ale musí byť aj počatá bez hriechu, aby neniesla adamovskú vinu a nededila po Adamovi porušenie hriechom. Presne tieto dve veci katolícka dogmatika aj zaviedla a učí.

To, že je to vážna heréza a rúhanie, ukážeme z nasledovného:

Po prvé: Máriina bezhriešnosť je potrebná pre jej prepojenie so spásou a vykúpením. To je taká závažná a kľúčová vec a skutočnosť, že keby to tak naozaj bolo, Písmo by o tom učilo priamo a výslovne (explicitne) rovnako či podobne, ako to učí o Pánovi Ježišovi. Nielenže to Písmo takto nikde neučí a nespomína, ale na také niečo nepoukazuje ani len najmenším náznakom.

Po druhé: Ak by bola bývala Mária bezhriešne počatá, teda by neniesla Adamovu vinu a nemala by žiaden vlastný hriech, čiže bola by dokonale bezhriešna, potom by:

1. nemohol platiť Boží výrok, že „všetci zhrešili“ (Rímskym 3:23, 5:12), pretože o Márii by to neplatilo a musela by byť z tejto diagnózy a obvinenia vyňatá,

2. sama nepotrebovala spásu a Spasiteľa, pretože by bola spravodlivá (ospravedlnená) vlastnou spravodlivosťou, spravodlivosťou zo zákona, spravodlivosťou zo skutkov (Rímskym 10:5; Galatským 3:12) – a tým pádom by nebolo nijako potrebné retrospektívne na ňu vzťahovať Kristovo vykupiteľské dielo a Božiu milosť. Milosť a spása je pre hriešnikov, nie pre svätých a spravodlivých – čiže v tomto je ešte aj v katolíckej dogmatike absolútny a neprekonateľný rozpor,

3. keby sme k jej údajnej bezhriešnosti pridali ešte aj to, že je údajne druhá Eva, a teda princíp reprezentácie a započítania sa môže šíriť aj po línii matky (ženy), potom Mária mohla vykonať dielo vykúpenia a byť Spasiteľkou v plnosti a rovnako dobre ako Boží Syn, Pán Ježiš Kristus.

Toto sú dôsledky dogmy o bezhriešnosti Márie a o tom, že je druhou Evou. Tieto dogmy rozvracajú evanjelium Ježiša Krista a sú to vážne herézy namierené priamo proti evanjeliu golgotského kríža.

Záver

V katolíckom evanjeliu je Mária spoluvykupiteľka a spoluspasiteľka, je súčasťou príčiny spásy a spolupracuje a podieľa sa na všetkých aspektoch spasenia a vykúpenia spolu s Ježišom Kristom. Celé toto učenie je vystavané na bezhriešnosti Márie a na tom, že je v postavení a úlohe druhej Evy, čo by ale bolo možné len vtedy, keby princíp reprezentácie a započítania platil aj po matke (po ženskej línii).

Celé toto učenie o Márii predstavuje dostatočný dôkaz o tom, že katolícke evanjelium je falošné evanjelium a nemôže spasiť dušu hriešnika. Biblické evanjelium, ktoré je mocou Božou na spasenie každému veriacemu, je vystavané na biblických princípoch, ku ktorým sa vrátila reformácia vo forme piatich reformačných „Sola“.

^A Katechizmus katolíckej cirkvi (KKC) pripravený po Druhom ekumenickom vatikánskom koncile napísaný Jánom Pavlom II (<http://www.kristus.bibletop.sk/katechizmus.pdf>)

²⁹² Porov. Pius IX. Ineffabilis Deus: Denz.-Schönm

²⁹³ Porov. Tridentský koncil: Denz.-Schönm. 1573

Encyklika pápeža Jána Pavla II „Redemptoris Mater“ (1987),

Encyklika pápeža Františka „Lumen fidei“ ods. 60,

Katechizmus katolíckej cirkvi

(<http://dkc.kbs.sk/dkc.php?frames=1&in=KKC>)